

ФОРМИ УЧАСТІ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ РАДИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДСІЧІ РОСІЙСЬКИМ АГРЕСОРАМ

FORMS OF PARTICIPATION OF VOLYN REGIONAL COUNCIL IN ORGANIZATION OF REBUFF TO RUSSIAN AGGRESSORS

Козюпа О.А.,

*начальник відділу забезпечення діяльності керівництва
Волинської обласної ради*

Військова агресія РФ проти України внесла суттєві корективи у діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування: чинником забезпечення життєдіяльності громад стала зміна режиму функціонування органів регіональної і місцевої влади шляхом утворення військових адміністрацій та інших структур, спрямованих на ефективний спротив ворогу. Метою статті є аналіз форм участі депутатського корпусу Волинської обласної ради в організації відсічі російським агресорам. Органи місцевого самоврядування виконують свої повноваження, спрямовані на розв'язання питань місцевого значення на територіях громад з урахуванням специфіки функціонування в умовах воєнного стану. Першою реакцією депутатів Волинської обласної ради на агресивні дії з боку РФ, окупацію Криму та захоплення частини міст і територій на Сході України у 2014 р. стало ініціювання низки звернень до вищого керівництва країни та міжнародних організацій. У зв'язку із введенням воєнного стану в Україні, обласна рада делегувала обласній військовій адміністрації низку повноважень, внесено зміни до обласного бюджету та реалізації низки регіональних програм тощо. Реагування та вирішення питань життєдіяльності та життєзабезпечення області після повномасштабного вторгнення агресора, потребувало створення певних структурних підрозділів та інституцій, діяльність яких мала бути скоординованою. З цією метою створено Координаційний центр, який очолив заступник начальника Волинської обласної військової адміністрації. Утворення військових адміністрацій та введення воєнного стану потребувало від обласної ради координації зусиль з органами державної влади та інституціями громадянського суспільства, релігійними конфесіями тощо, спрямованими на здійснення заходів щодо гарантування безпеки жителям Волині, допомоги ЗСУ і ТрО у вирішенні питань організації побуту військових, забезпечення їх усім необхідним у місцях дислокації.

Ключові слова: місцеве самоврядування, Волинська обласна рада, російсько-українська війна, волонтерський рух, Збройні сили України, внутрішньо переміщена особа.

The military aggression of the Russian Federation against Ukraine has made significant adjustments to the activities of state authorities and local self-government: the factor of ensuring the life of communities was the change in the functioning of regional and local authorities through the formation of military administrations and other structures aimed at effective resistance to the enemy. The article is aimed at analyzing the forms of participation of the deputy corps of the Volyn Regional Council in organizing resistance to Russian aggressors. Local self-government bodies exercise their powers aimed at solving issues of local importance in the territories of communities, taking into account the specifics of functioning in the conditions of martial law. The first reaction of the deputies of the Volyn Regional Council to the aggressive actions of the Russian Federation, the occupation of Crimea and the seizure of a part of the cities and territories in the East of Ukraine in 2014 was the initiation of a series of appeals to the top leadership of the country and international organizations. In connection with the introduction of martial law in Ukraine, the regional council delegated a number of powers to the regional military administration, amended the regional budget and the implementation of a number of regional programs, etc. Responding to and solving issues of livelihood and life support of the region after the full-scale invasion of the aggressor required the creation of certain structural units and institutions whose activities had to be coordinated. For this purpose, there was created a Coordination Center, headed by the deputy chief of the Volyn Regional Military Administration. The formation of military administrations and the introduction of martial law required the regional council to coordinate efforts with state authorities and institutions of civil society, religious denominations, etc., aimed at implementing measures to ensure the safety of Volyn residents, helping the Armed Forces of Ukraine and the Territorial Defense to organize the military's everyday life, and providing them with everything they need at their deployment locations.

Key words: local government, Volyn Regional Council, Russian-Ukrainian war, volunteer movement, Armed Forces of Ukraine, internally displaced person.

Постановка проблеми. 24 лютого 2022 р. розпочалося відкрите повномасштабне вторгнення військ Російської Федерації на територію України, яке шокувало світ своєю жорстокістю та ігноруванням норм міжнародного гуманітарного права. Обстріли всієї території України і подальша тимчасова окупація окремих районів є черговою фазою міжнародного збройного конфлікту, який розпочався ще в лютому 2014 р. із вторгнення російських військ і тимчасової окупації Авто-

номної Республіки Крим та м. Севастополя і продовжився шляхом тимчасової окупації частини Донецької і Луганської областей.

Війна не лише нанесла великої шкоди економіці України – зруйновано соціальний уклад людей, багато з яких втратили своє здоров'я і, навіть, життя. У щорічному Посланні глави держави до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України» у 2022 р. зазначено, що понад 2,7 млн людей залишилися без

житла. Бойові дії спричинили порушення систем життєзабезпечення (газо-, тепло-, електро- та водопостачання). Це призвело до знелюднення частини території країни. За даними Міжнародної організації з міграції, під впливом ризиків війни з України після 24 лютого виїхали понад 7 млн осіб. Внутрішньо переміщеними особами (ВПО) стали понад 6,9 млн українців. Переміщення такої маси людей стало найбільшою міграційною кризою в Європі з часів Другої світової війни [1, с. 13].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Російсько-українська війна спонукала не лише до мобілізації усіх ресурсів українського суспільства на організацію відсічі ворогу, а й до її наукового осмислення, вивчення витоків, сучасних форм проведення та наслідків не лише для України, а й у глобальному масштабі. Свідченням уваги наукової спільноти до цієї проблеми – організація конференцій в провідних ЗВО. Зокрема, в Ужгородському національному університеті на тему «Формат розвитку відносин України та країн Центральної Європи у контексті російсько-української війни» (м. Ужгород, 23 вересня 2022 р.) та КНУ імені Тараса Шевченка «Розвиток громадянського суспільства в умовах воєнного часу» (м. Київ, 22 квітня 2023 р.). Серед публікацій останнього часу, де розглядалися окремі аспекти проблема дослідження слід назвати роботи С. Байрака, О. Вінничука, В. Гапоненко, О. Долженка, А. Матвійчука, О. Панькової та О. Касперович, К. Пастушенко, М. Ярмістого та ін. [2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]. Попри значну увагу науковців до проблеми російсько-української війни, питання аналізу форм організації відсічі російським агресорам на рівні Волинської обласної ради практично не досліджувалося.

Метою статті є аналіз форм участі депутатського корпусу Волинської обласної ради в організації відсічі російським агресорам.

Виклад основного матеріалу. Збройна агресія РФ проти України та анексія Криму позначилися на спрямованості суспільно-політичного життя на Волині. Тема війни стала однією із провідних у політичному дискурсі різних політичних сил: почали виникати нові громадські організації та ініціативи, набув поширення масовий волонтерський рух. Першою реакцією депутатів Волинської обласної ради на агресивні дії з боку РФ, окупацію Криму та захоплення частини міст і територій на Сході України стало ініціювання низки звернень до вищого керівництва країни та міжнародних організацій.

Так, 18 липня 2014 р. обласна рада прийняла звернення до Президента України, Верховної ради та Кабінету Міністрів щодо військово-політичної ситуації, з вимогою негайного ухвалення рішення про введення воєнного стану. 13 березня 2015 р. депутати обласної ради прийняли чергове звер-

нення, що адресовано вже світовим міжнародним організаціям та парламентам світу – про визнання РФ державою-агресором. 10 вересня 2020 р. Волинська обласна рада ухвалила звернення до вищого керівництва країною про необхідність створення тимчасової слідчої комісії з розслідування обставин загибелі українських воїнів під Іловайськом, Дебальцевим та Слов'янськом, а також щодо присвоєння посмертно усім воїнам АТО/АОС, які загинули у російсько-українській війні звання «Почесний громадянин Волині». А це на той час 168 бійців [10].

З метою додаткового матеріально-технічного забезпечення заходів територіальної оборони, потреб з посилення антидиверсійної боротьби в області, депутати внесли відповідні зміни до Програми матеріально-технічного забезпечення військових частин (установ), підрозділів правоохоронних органів, заходів територіальної оборони та комплектування військових частин, підготовки до оборони держави в області на 2021–2025 роки. Це було одним із перших рішень обласної ради щодо внесення змін до регіональних програм, яке приймалося на початку військової агресії Російської Федерації проти України [11].

Формально першим кроком щодо організації громадськості на відсіч російським агресорам після повномасштабного вторгнення стало звернення голови Волинської обласної ради Г. Недопада до волинян 23 лютого 2022 р. Нова фаза російсько-української війни зумовила внесення 1 березня 2022 р. змін до обласного бюджету. У зв'язку із введенням воєнного стану в Україні, обласна рада делегувала Волинській обласній військовій адміністрації повноваження щодо внесення змін до доходів, видатків, фінансування та кредитування обласного бюджету, розподілу вільного залишку коштів обласного бюджету, залишку коштів субвенцій з державного бюджету, розподілу та перерозподілу міжбюджетних трансфертів з державного бюджету і місцевих бюджетів, а також щодо затвердження нових та внесення змін до чинних регіональних програм.

Під час позачергової XII-ї сесії обласної ради в другій половині лютого 2022 р. депутати ухвалили низку рішень щодо зміцнення оборонного потенціалу краю. У ході розгляду питання про підтримку територіальної оборони депутати заслухали інформацію керівників підрозділів обласної державної адміністрації з мобілізаційної та оборонної роботи, цивільного захисту, а також обласного територіального центру укомплектування, бригади територіальної оборони (ТрО), ДСНС, прикордонного загону про повноваження та завдання кожного із них в умовах ескалації та загрози вторгнення. Йшлося про мобілізаційну підготовку, доокомплектування особового складу підрозділів ТрО та військових частин, готовність

захисних споруд та автоматизованої системи оповіщення, дії при надзвичайних ситуаціях, охорону державного кордону, протидію провокаціям та диверсіям тощо. У контексті розглянутих питань депутати підтримали виділення 2 млн 660 тис. грн на потреби територіальної оборони [12].

Із початком повномасштабного вторгнення РФ Рада національної безпеки та оборони України 23 лютого 2022 р. ухвалила запровадження на всій території України надзвичайного стану. Відповідно до закону упродовж 48 годин остаточне рішення мала прийняти Верховна Рада України. Аби докладно роз'яснити волинянам, що передбачає режим надзвичайного стану, керівництво області ініціювало брифінг для місцевих ЗМІ за участі військовослужбовців, спецслужб, рятувальників, прикордонників, правоохоронців, керівників структурних підрозділів виконавчої влади та об'єктів критичної інфраструктури. Щодо комендантської години, то на території Волинської області її запровадили 24 лютого 2022 р.

Реагування та вирішення питань життєдіяльності та життєзабезпечення населення в умовах війни потребувало створення певних структурних підрозділів та інституцій, діяльність яких мала бути скоординованою. З цією метою створено Координаційний центр, який очолив заступник начальника Волинської обласної військової адміністрації.

На період воєнного стану обласна рада заборонила на території області торгівлю алкоголем. Відповідне рішення депутати ухвалили під час XIII-ї сесії, спираючись на закони «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про правовий режим воєнного стану». Правоохоронним органам, силовим структурам, військовим та громадським формуванням, що забезпечують дотримання громадського порядку, рекомендовано слідкувати за дотриманням цього рішення. Водночас обмежено функціонування публічних електронних реєстрів та інформаційно-комунікаційних систем, у тому числі Єдиного порталу відкритих даних. Новий порядок пріоритетності використання бюджетних коштів також унеможливив виконання укладених обласною радою з редакціями ЗМІ договорів про висвітлення діяльності найвищого представницького органу краю, в тому числі і трансляції наживо пленарних сесійних засідань та програми «Відкрита влада».

У зв'язку з введенням воєнного стану в Україні, обласна рада делегувала Волинській обласній військовій адміністрації повноваження з унесення змін до доходів, видатків, фінансування та кредитування обласного бюджету, розподілу вільного залишку коштів обласного бюджету, залишку коштів субвенцій з державного бюджету, розподілу та перерозподілу міжбюджетних трансфертів з державного бюджету і місцевих бюджетів.

Після початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну перші зміни до обласного бюджету відбулися вже 1 березня 2022 р. Під час XIII-ї сесії депутати обласної ради одноставно підтримали рішення про внесення змін до бюджету 2022 р. у частині виділення додаткових коштів на потреби краю в період воєнного стану. Депутати виділили на це майже 22,5 млн грн. Із них більше 17,5 млн грн заплановано на фінансування Програми матеріально-технічного забезпечення військових частин, підрозділів правоохоронних органів, проведення заходів територіальної оборони та комплектування військових частин, мобілізаційної підготовки та мобілізації в області. Майже на 3 млн грн збільшено коштів на реалізацію Комплексної регіональної програми захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій [13].

Варварські бомбардування українських міст за відсутності потужних сил ППО в Україні, гостро поставили питання про захист українського неба від ворожих ракет. За таких умов під час позачергової XIV-ї сесії депутати обласної ради одногласно схвалили звернення до Президента США Дж. Байдена, Президента Франції Е. Макрона, Федерального канцлера Німеччини О. Шольца про закриття повітряного простору над Україною для ворожих літаків та ракет. У зверненні, зокрема, йшлося про те, що «агресор вдається до варварських бомбардувань українських міст та сіл, знищує цивільне населення і критичну інфраструктуру, створює гуманітарну катастрофу. Ворог користується своєю перевагою у повітрі і дефіцитом в Україні авіації та сучасних систем ППО і ПРО. У цій війні український народ захищає не тільки свою державу, а й Європу та весь світ від абсолютного та непередбачуваного зла. ... Ми, депутати Волинської обласної ради, закликаємо Вас негайно закрити повітряний простір над Україною та надати новітні системи ППО і ПРО, як єдиний варіант гарантувати безпеку мирним мешканцям наших міст та сіл, зберегти критичну інфраструктуру, убезпечити країну та світ від можливих екологічних і техногенних катастроф», – наголошувалося у зверненні [14].

Прикордонний статус Волині, яка межує з Республікою Польща та Білоруссю, визначили її особливі відносини з народами цих країн. Якщо поляки оказують українцям повномасштабну військову та гуманітарну допомогу, то режим Лукашенка відкрито виступив на боці росіян, загрожуючи відкритим вторгненням на територію області.

У зв'язку з цим, на початку квітня 2022 р. під час XV-го пленарного засідання депутати обласної ради прийняли звернення до білоруського народу. У документі, зокрема, підкреслювалося, що злочинний режим Путіна не полишає намірів залучити до війни проти України і збройні сили Республіки Білорусь. Кожного дня з білоруської

землі на українські міста та села летять балістичні ракети та російські літаки, що атакують Україну. Ракетно-бомбовими ударами вони знищують цілі міста, гинуть тисячі мирних громадян, жінок, дітей. Настає момент істини і точка неповернення. «Якщо на догоду путіну білоруські війська увійдуть на територію суверенної України, історія багаторічної дружби, добросусідства та партнерства між українським і білоруським народами буде знищена. Вільна Білорусь неможлива без вільної суверенної України. Майбутнє Білорусі вирішується на теренах України! Слава Україні! Живе Беларусь!», – йшлося у зверненні [15].

Заборонити діяльність проросійської опозиції (ОПЗЖ) і позбавити мандатів її нардепів вимагала обласна рада у зверненні до Президента України та Голови Верховної Ради під час XVI-ї позачергової сесії. У заяві, зокрема, зазначено, що у часи, коли Україна веде самовіддану і героїчну боротьбу, сплачуючи за свою свободу, незалежність і територіальну цілісність втратами життів воїнів і мирних громадян, руйнуванням цивільної та військової інфраструктури, мільйонами вимушених біженців, більше не можливо замовчувати той факт, що велика частка відповідальності за російську агресію лежить на колаборантах, які діють всередині України.

Найважливішим для обласної ради, як і для кожного українця, є завдання щодо найрізноманітнішої підтримки військових. У співпраці з волонтерами та благодійниками депутати прагнули в найкоротші терміни знаходити усе необхідне за запитами українських військових та прикордонників. За цей період їм доправлено значну кількість автомобілів, військової амуніції, тактичного спорядження, спеціального обладнання, інше життєво необхідне для військових речей, а також індивідуальні аптечки, повербанки, натільну білизну, засоби гігієни, антисептики, продукти тривалого зберігання тощо.

Співпраця обласної ради з благодійними фондами, волонтерськими організаціями, громадськими рухами, релігійними організаціями тощо відбувалася в рамках підписаних меморандумів і домовленостей. Гуманітарна допомога, що надавалася, була багатовекторною, у тому числі – добровільним батальонам, ТрО, громадським структурам, які здійснювали евакуацію із зони бойових дій та прифронтових територій загиблих героїв, постраждалим регіонам країни та внутрішньо переміщеним особам, соціально вразливим категоріям населення тощо, обласним закладам охорони здоров'я і соціального захисту тощо. Одним із напрямів роботи, що не припиняється, є організація відпочинку за кордоном дітей, чий батьки боронять країну [11].

Задля налагодження взаємодії та співпраці, об'єднання усіх сил та засобів проводилися спільні

наради за участі керівництва області, голів громад та райадміністрацій, а також командирів військових формувань, центру комплектування, прикордонної служби, поліції та рятувальників. Мета зібрання – об'єднання фінансових, матеріальних та організаційних ресурсів для підвищення обороноздатності області та допомоги волинським підрозділам, які нині воюють на передовій. У ході зібрань визначалися напрямки, де необхідне підсилення, а також забезпечення першочергових матеріальних ресурсів. Йшлося про нарощування інженерних загороджень, фортифікаційних споруд та розширення системи віддаленого тепловізійного спостереження на лінії кордону; обладнання опорних пунктів, оборонних рубежів, технічне оснащення і тактичне спорядження для підвищення бойової злагодженості підрозділів територіальної оборони; формування нових військових частин і забезпечення їх засобами аеророзвідки, зв'язку та пересування тощо.

Неодмінною умовою перемоги у війні є збереження життя та здоров'я не лише військових, а й мирних громадян, насамперед, дітей. У цьому контексті важливим є створення безпечних умов для організації навчального процесу. Відповідно на засіданнях обласної комісії з техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій розглядалися питання підготовки до нового 2023-го навчального року. Очну форму навчання планувалося запровадити лише в тих освітніх закладах, які мали належно облаштовані укриття, або ж укладений договір на користування захисною спорудою, що розміщена на відстані 100–200 м. В результаті обстеження фахівцями визначено 409 таких навчальних установ, з яких: 60 мали спеціалізовані захисні споруди, у 175 – підвальні приміщення, придатні для облаштування укриттів, ще 74 освітні заклади могли скористатися бомбосховищами, розташованими на відповідній відстані. Решта 236 потребували облаштування у терміни до до 1 вересня [16].

Запорукою успішних бойових дій щодо відсічі ворогу, є належна підготовка новобранців. Чим краще підготовка, тим ефективніше діятимуть бійці під час зустрічей з ворогом. Широкомасштабне вторгнення РФ до України виявило брак центрів підготовки військових. З іншого боку, ворог цілеспрямовано знищував виявлені ним центри такої підготовки. Відповідно постала нагальна потреба у відкритті нових, сучасних центрів та полігонів для відповідного навчання мобілізованих громадян.

У цьому контексті на XX-й сесії представницького органу краю і було підтримано звернення, адресоване Міністру оборони України щодо створення на базі однієї з військових частини Центру підготовки мобілізованих військовослужбовців. Йшлося про потреби облаштування локації для

проведення занять із дисципліни загальновійськової підготовки, а також польового базового табору. Як зауважив ініціатор документу, вже є попередня домовленість з польськими партнерами про надання для цих потреб сучасного технологічного наметового містечка.

Обласна рада всіляко підтримує місцеві підприємства, які з початком повномасштабної війни переорієнтували свої виробництва на армійські потреби. Так, швейна компанія «Едельвіка» восени 2023 р. виготовила близько 13 тис. зимових комплектів одностроїв відповідно до стандартів і вже відшила 3,5 тис. літньої польової форми. Для виготовлення зимової форми у японських партнерів придбали синтепух, який за характеристиками не поступається гусячому пухові. Зі свого боку сімейна фабрика «Вадрус» спеціалізувалася на модельному взутті, але вже у перший тиждень великої війни почала виготовляти тактичне взуття в дві зміни. До початку зими 2023 р. відправлено військовим понад 15 тис. пар, які користуються підвищеним попитом [17].

Теза про єдність фронту і тилу, відома з часів Другої світової війни, у реаліях сьогодення наповнюється новим смислом. Всебічна допомога бійцям на фронті, їх впевненість у безпеці своїх близьких в тилу, надає воїнам додаткових сил, полегшує їх важкі військові будні. У цьому аспекті показовим є захід – День родини, який в Україні відзначають 8 липня. Його організовано волонтерами для військових та сімей загиблих українських героїв. До участі у заходах долучилися керівництво обласної ради, очільник ОВА, обласний військовий комісар, а також військовослужбовці та благодійники. Команда волонтерів БФ «Добра справа» спільно з військовими в обласному центрі та Луцькій громаді відвідали з подарунками та листами вдячності близько 100 родин загиблих героїв, які з 2014 р. віддали своє життя у боротьбі з ворогом.

Свідченням значного внеску Волинської обласної ради у зміцнення обороноздатності країни та її Збройних сил є нагородження її голови Г. Недопада Головнокомандувачем ЗСУ особистою відзнакою Головнокомандувача ЗСУ В. Залужного. Церемонія нагородження відбулася наприкінці грудня 2022 р. на Тернопільщині в каплиці-пантеоні, зведеної у 2014 р. на честь загиблих Героїв у війні з російськими окупантами.

Як зазначив Президент України у своєму щорічному посланні українському парламенту, широкомасштабна агресія ще більше активізувала український волонтерський та благодійний рух. За даними звіту про нові гуманітарні пріоритети в Україні, підготовленого на замовлення Центру гуманітарних інновацій Великої Британії, упродовж перших тижнів війни волонтери організували практично всю гуманітарну допомогу

всередині країни, до якої долучилися близько 150 уже наявних та 1700 новостворених громадських об'єднань гуманітарного спрямування. Уже з перших днів війни волонтерські та благодійні громадські організації сконцентрували свої зусилля на двох ключових напрямках: – усебічному сприянні силам оборони у відсічі російській агресії (зокрема матеріально-технічному, медичному та продовольчому забезпеченні Збройних Сил України, підрозділів територіальної оборони, інших військових формувань); подоланні гуманітарних наслідків війни [1, с. 42–43].

Серед благодійних організацій, що опікуються військовими ЗСУ, внутрішньо переміщеним особам тощо на Волині, слід відзначити такі як волонтерській штаб гуманітарної допомоги «АНГАР», БО та фонди: «Відродження України», «ВолиньSOS», «Добра справа», «Доброта», «Медицина в дії», «Софія-Шанс», «СпівДія», «Співдружність-Волинь», «Сучасна Україна», «Тільки разом», «ТурботаPRO», «Фонд Національного Розвитку», Всеукраїнське об'єднання українців «Яворина» та ін.

Під час повномасштабної агресії РФ проти України особливої ваги набуває організація депутатами Волинської обласної ради волонтерської допомоги ЗСУ та силам територіальної оборони. Вона включає координацію волонтерського руху не лише у масштабах України, а й за кордоном, створення логістичних хабів для гуманітарної допомоги, підтримка творчих ініціатив на місцях, безпосередня участь керівництва ради та її депутатів у здійсненні допомоги, включно виїзди на фронт.

Депутатський корпус Волинської обласної ради бере активну участь у волонтерській діяльності і як звичайні волонтери, і як організатори допомоги тим, хто її найбільш потребує. Цю роботу можна умовно поділити на три напрями: організація допомоги регіонам, що постраждали унаслідок війни, поміч внутрішньо переміщеним особам та підтримка ЗСУ, формувань ТрО тощо. Важливо відзначити ефективну взаємодію українських волонтерів з місцевою владою щодо здійснення соціального супроводу внутрішньо переміщених осіб: евакуації громадян з територіальних громад, які перебували під загрозою окупації у більш безпечні регіони України; надання їм допомоги в пошуку тимчасового житла, розміщення в новостворених притулках (шелтерах); забезпечення родин переселенців, особливо тих, які втратили своє житло, всім необхідним (продуктами харчування, ліками, одягом, постільною білизною тощо), а також надання медико-психологічної допомоги, здійснення правового захисту та юридичного представництва людей, які опинились в кризових ситуаціях.

Отже, обласна рада проводить велику роботу щодо розвитку волонтерського руху на Волині,

докладаючи багато зусиль до координації її діяльності не лише в масштабах країни, а й за її межами. Обласна рада разом із громадою краю беруть активну участь у вирішенні нагальних проблем внутрішньо переміщених осіб, використовуючи різноманітні джерела матеріальної допомоги, організації життя і побуту людей, які тимчасово опинилися у скрутній життєвій ситуації. Депутати обласної та місцевих рад є активними реципієнтами волонтерської допомоги, її розподілення та спрямування тим, хто її найбільш потребує. Часто, не дивлячись на небезпеку депутати особисто доправляють вантаж у районі, що постраждали від обстрілів російського агресора.

Висновки. Участь депутатського корпусу Волинської обласної ради в організації відсічі російським агресорам передбачає низку форм, які вписуються в загальнонаціональний контекст діяльності української влади як відповідь на загарбницькі дії РФ. Початок цієї діяльності фактично розпочався улітку 2014 р. з прийняттям

обласною радою низки заяв до вищого керівництва країни, світової спільноти щодо негайного ухвалення рішення про введення воєнного стану та визнання РФ державою-агресором. Утворення військових адміністрацій та введення воєнного стану потребувало від обласної ради координації зусиль з органами державної влади та інституціями громадянського суспільства, спрямованими на здійснення заходів щодо гарантування безпеки жителям Волині, допомоги ЗСУ і ТрО у вирішенні питань організації побуту військових, забезпечення їх усім необхідним у місцях дислокації. У цьому контексті значні зусилля депутатського корпусу ради спрямовано саме на організацію волонтерського руху. Оскільки війна продовжується, депутати обласної ради і надалі будуть робити усе можливе для організації ефективної відсічі ворогу, активно працювати з волонтерами, меценатами і міжнародними партнерами, аби забезпечити всім необхідним українських воїнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Доповідь до щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України». *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2022. 135 с. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-12/ad-nisd-do-poslannya-prezidenta-ukraini-2022.pdf> (дата звернення: 09.01.2024).
2. Байрак С. О. Особливості функціонування місцевих органів влади в умовах воєнного стану та їх взаємодія з органами місцевого самоврядування. *Політологічні читання імені професора Богдана Яроша*: зб. наук. та навч.-метод. праць / за заг. ред. В. І. Бортнікова, Я. Б. Яроша. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. Вип. 11. С. 10–17.
3. Вінничук О. В. Волонтерський рух в умовах російсько-української війни. *Розвиток громадянського суспільства в умовах воєнного часу*: зб. матеріалів та доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 22 квітня 2023 р.). Ред. кол. А. Є. Конверський (голова), О. В. Батрименко, Ф. П. Власенко [та ін.]. Київ: ВАДЕКС, 2023. С. 161–165.
4. Гапоненко В. А. Еволюція механізмів взаємодії інститутів держави і громадянського суспільства в умовах воєнного стану. *Розвиток громадянського суспільства в умовах воєнного часу*: зб. матеріалів та доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 22 квітня 2023 р.). Ред. кол. А. Є. Конверський (голова), О. В. Батрименко, Ф. П. Власенко [та ін.]. Київ: ВАДЕКС, 2023. С. 14–17.
5. Долженко О. Гібридна війна як інноваційний компонент сучасної геополітики. *Політична наука та методологія викладання суспільно-політичних дисциплін*. 2022. Вип. 31. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/38374> (дата звернення: 10.01.2024).
6. Матвійчук А. В. Волонтерський рух як самоорганізація українського громадянського суспільства в умовах протистояння російської агресії. *Розвиток громадянського суспільства в умовах воєнного часу*: зб. матеріалів та доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 22 квітня 2023 р.). Ред. кол. А. Є. Конверський (голова), О. В. Батрименко, Ф. П. Власенко [та ін.]. Київ: ВАДЕКС, 2023. С. 180–184.
7. Панькова О., Касперович О. Українське волонтерство в умовах збройної російської агресії: зміцнення потужностей через залучення ресурсів цифровізації, платформізації, ікт та мережевих технологій. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 2. С. 113–123. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/188015/13-Rankova.pdf?sequence=1> (дата звернення: 02.11.2023).
8. Пастущенко К. Чому після війни в Україні важливо продовжити децентралізацію. *Економічна правда*. 23 березня 2023 року. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/23/698335/> (дата звернення: 14.10.2023).
9. Ярмистий М. Місцеві органи влади в умовах воєнного стану: повноваження та співпраця військових адміністрацій з органами місцевого самоврядування. *Буковинський вісник державної служби та місцевого самоврядування*. 04.04.2022. URL: <http://surl.li/fkjvg> (дата звернення: 22.02.2023).
10. Усіх загиблих в АТО/АОС волинян визнали почесними громадянами області. *СУСПІЛЬНЕ. НОВИНИ*. 2020. 10 верес. URL: <https://suspline.media/61907-usih-zagiblih-v-atooos-volinan-viznali-pocesnimi-gromadanami-oblasti/> (дата звернення: 02.12.2021).

11. Про звіт голови Волинської обласної ради за 2022 р.: Рішення Волинської обласної ради № 20/2 від 16.03.2023 р. URL: <https://new.volynrada.gov.ua/resolutions/pro-zvit-golovy-volynskoyi-oblasnoyi-rady-vosmogosklykannya-za-2022-rik/> (дата звернення: 02.06.2023).

12. Волиньрада учергове спрямувала кошти на тероборону. *Офіційний сайт Волинської обласної ради*. 16.02.2022. URL: <https://new.volynrada.gov.ua/2022/volynrada-uchergove-spryamuvala-koshty-na-teroboronu/> (дата звернення: 15.07.2022).

13. Все – для фронту: Волиньрада спрямувала понад 22 млн на оборону. *Офіційний сайт Волинської обласної ради*. 01.03.2022. URL: <https://new.volynrada.gov.ua/2022/vse-dlya-frontu-volynrada-spryamuvala-ponad-22-mln-na-oboronu/> (дата звернення: 22.02.2023).

14. Про звернення депутатів Волинської обласної ради до Президента США Джо Байдена, Президента Франції Емманюеля Макрона, Федерального канцлера Німеччини Олафа Шольца про закриття повітряного простору над Україною для ворожих літаків та ракет. *Офіційний сайт Волинської обласної ради*. URL: <https://volynrada.gov.ua/session/14/2-1> (дата звернення: 02.06.2023).

15. «У нас спільна історія і спільний ворог», – Волиньрада звернулася до білорусів. *Офіційний сайт Волинської обласної ради*. 01.04.2022. URL: <https://new.volynrada.gov.ua/2022/u-nas-spilna-istoriya-i-spilnyj-vorog-volynrada-zvernulasya-do-bilorusiv/> (дата звернення: 26.04.2022).

16. До навчальної програми внесуть обов'язкові уроки безпеки під час війни. *Офіційний сайт Волинської обласної ради*. 11.08.2022. URL: <https://new.volynrada.gov.ua/2022/do-navchalnoyi-programy-vnesut-obovyazkovi-uroky-bezpeky-pid-chas-vijny/> (дата звернення: 13.02.2023).

17. Свій – до свого – для своїх. *Офіційний сайт Волинської обласної ради*. 05.04.2023. URL: <https://new.volynrada.gov.ua/2023/svij-do-svogo-dlya-svoyih/> (дата звернення: 18.09.2023).